

KNJIŽEVNOST**Matej Gabrovec, Milan Orožen Adamič (urednika):****Ljubljana: geografija mesta**

Ljubljana 2000: Ljubljansko geografsko društvo, Založba ZRC, 298 strani, ISBN 961-6358-19-7

Izšla je knjiga Ljubljana – geografija mesta. Uredniški odbor v sestavi Matej Gabrovec, Milan Orožen Adamič, Mirko Pak in Irena Rejec Brancelj si je prizadeval ustvariti znanstveno geografsko monografijo o slovenski prestolnici. V njej so zbrani izsledki, predstavljeni na 18. zborovanju slovenskih geografov, ki je bilo v organizaciji Ljubljanskega geografskega društva med 19. in 21. oktobrom v Ljubljani.

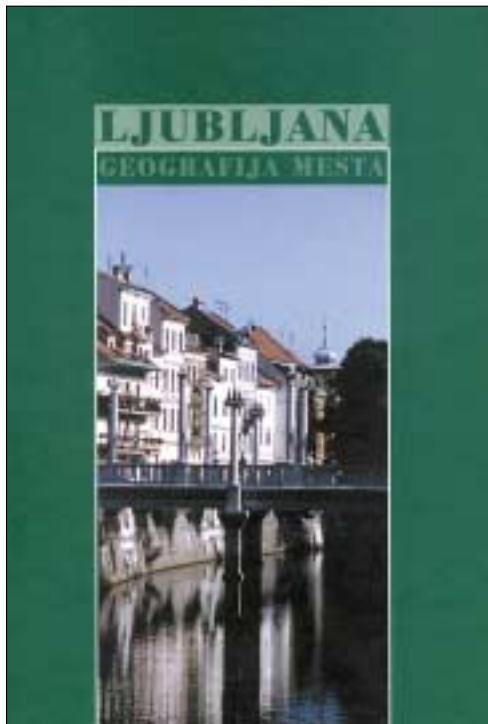
Skoraj neverjetno je, da smo geografi slovensko glavno mesto in njegovo bližnjo okolico doslej zelo redko, necelovito in neorganizirano preučevali. Uredniški odbor je želel pripraviti tudi za širši krog bralcev zanimivo, novo in aktualno delo, po katerem naj bi segali vsi, ki jih zanimajo problemi mesta in njegove neposredne okolice, kjer se živahno prepletajo najrazličnejše dejavnosti in se prostorska namembnost hitro spreminja.

Na poenoteno zasnovo opozarjata predvsem skladna oblikovno-grafična zasnova in skupen seznam uporabljenih virov in literature, natisnjen na koncu knjige. Publikacija ima 300 strani, katerih monotonost razbija 54 tematskih in topografskih zemljevidov (med slednjimi so tudi vsi pomembnejši kartografski prikazi v zadnjih petih stoletjih), 39 fotografij (med njimi so tudi faksimili nekaterih zgovornih motivov iz preteklosti), 17 grafikonov in 60 preglednic. Založila sta jo Ljubljansko geografsko društvo in Založba ZRC Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Za namizno založništvo in oblikovanje je poskrbelo Miroslav Žalik Huzjan, prevodi izvlečkov v angleški jezik so delo Branke Klemenc. Tisk publikacije sta omogočila Mestna občina Ljubljana ter Ministrstvo za znanost in tehnologijo Republike Slovenije.

Osrednja pozornost je po pričakovanjih namenjena urbanogeografski problematiki, vendar ta še zdaleč ni v prevladi. Zaokrožuje jo vsebinski sklop z naslovom Razvoj in zgradba mesta (avtorji prispevkov so Bibijana Mihevc, Dejan Rebernik, Mirko Pak, Peter Repolusk, Danilo Dolenc in Aleksander Jakoš). Predstavljeni so kartografska upodobitev in razvoj Ljubljane na izbranih načrtih od 16. stoletja dalje, prebivalstveni razvoj Ljubljane po letu 1945, morfološka, funkcijska in socialnogospodarska zgradba mesta, narodnostna sestava prebivalstva in njegova prostorska mobilnost. Nekatere teme so »železni repertoar« urbane geografije, ki lahko pomembno prispeva k vseobsežnemu poznavanju zgradbe, ustroja in delovanja mest.

V težnji po celovitem, sodobno zasnovanem problemskem pristopu je več prispevkov združenih v vsebinskem sklopu Okolje (avtorji prispevkov so Mauro Hrvatin, Drago Perko, Silvester Jernej, Ana Vovk Korže, Milan Orožen Adamič, Dušan Plut, Metka Špes, Barbara Lampič, Aleš A. Smrekar, Valentina Brečko Grubar, Simon Kušar in Irena Rejec Brancelj). V njem so predstavljeni regionalizacija in tipizacija mestne občine Ljubljana, značilnosti mestne klime in biotopov na območju mesta, njegova ogroženost zaradi naravnih nesreč, okoljevarstvene razsežnosti njegovega (ne)sonaravnega prostorskega razvoja, kakovost bivalnega okolja, vloga in obremenjenost talne vode Ljubljanskega polja ter okoljski učinki intenzivnega kmetovanja v rastlinjakih na mestnem obrobju.

Ožje območje mesta obdaja obsežno prehodno območje, ki postopoma prehaja v »čisto« oziroma »pravo« podeželje. Tej »živahni« coni s prepletanjem raznovrstnih dejavnosti in hitro dinamiko spreminjanja namembnosti prostora geografi tradicionalno namenjamo precejšnjo pozornost, kar se zrcali v heterogenem vsebinskem sklopu Mesto in okolica; v njem so predstavljeni tudi nekateri vidiki povezanosti Ljubljane s širšim zaledjem (avtorji prispevkov so Tomaž Cunder, Stanko Pelc, Drago Kladnik, Matjaž Jeršič, Aljaž Plevnik, Matej Gabrovec, Branko Pavlin, Gregor Sluga, Angelca Rus in Ivan Stanič). Glavni vsebinski poudarki so na prikazih stanja in razvojnih možnosti kmetijstva na območju mestne občine, projekta celostnega razvoja podeželja in obnove vasi v krajevni skupnosti Besnica, prostorskih, gospodarskih in socialnih vidikov kmetijske pridelave v rastlinjakih, vpliva rekreacije na funkcijsko in

strukturno zgradbo Ljubljane, vrednotenja bodoče prometno-geografske vloge Ljubljane, dostopnosti do javnega potniškega prometa v Ljubljanski mestni regiji, vloge Ljubljane kot zaposlitvenega središča ter na prikazih notranje členitve Ljubljane in njenega povezovanja z mestno regijo.

Kljub strokovno poglobljenemu pristopu so posamezne vsebine ali nekateri utrinki lahko prijetna popestritev za bralstvo, ki ga problematika slovenskega glavnega mesta v hotenju po izboljšanju kakovosti življenja v njem ali po aktiviranju njegovih razvojnih potencialov vsaj bežno zanima. Bralec bo bržkone presenečen, ko bo spoznal, kako širok spekter tematik odpira geografski pogled; mesto in njegove značilnosti se mu bodo morda razkrili v novi razsežnosti.

Drago Kladnik

Julij Titl:

Toponimi Koprškega primorja in njegovega zaledja

Knjižnica Annales 23

Koper 2000: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko in Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije, 255 strani, ISBN 961-6033-26-3

S preučevanjem kulturne pokrajine spoznavamo in vrednotimo njene temeljne sestavine. V njih so zarisane značilnosti in posebnosti naravnega okolja kakor tudi vsakokratni socialno-gospodarski nastavki prebivalstva (družbe), ki poseljuje in gospodarsko izrablja prostor in njegove dobrine v najrazličnejše namene in potrebe. Najraznovrstnejše vezi med človekom in okoljem so neposredno udejanjene v vsakokratni stopnji preoblikovanja prostora ter v njegovi fiziognomiji. V njegovih temeljnih sestavinah je mogoče spoznati številne človekove vplive, ki odlikavajo stopnjo razvitosti proizvodnih sredstev v posameznem obdobju njihovega družbenega, gospodarskega in civilizacijskega razvoja.